

HOÀN THIỆN PHÁP LUẬT VỀ XỬ PHẠT VI PHẠM HÀNH CHÍNH ĐỐI VỚI NGƯỜI CHƯA THÀNH NIÊN

ThS. NGÔ THỊ MAI*

Tóm tắt: Bài viết phân tích các quy định pháp luật hiện hành về xử phạt vi phạm hành chính đối với người chưa thành niên, chỉ ra một số bất cập và đề xuất các giải pháp hoàn thiện.

Từ khóa: người chưa thành niên; vi phạm hành chính; xử phạt vi phạm hành chính.

Ngày nhận bài: 24/01/2024; Ngày hoàn thành biên tập: 29/01/2024; Ngày duyệt đăng bài: 30/01/2024

Abstract: The article analyses current legal rules for administrative violation sanction against minors, points out shortcomings, and proposes solutions for improvement.

Keywords: minors; administrative violations; administrative violation sanction.

Đặt vấn đề

Xử phạt vi phạm hành chính được xem là một trong các giải pháp hữu hiệu để phòng ngừa và đấu tranh với các vi phạm hành chính. Hiện nay, pháp luật quy định chủ thể thực hiện vi phạm hành chính bị xử phạt có thể là cá nhân hoặc tổ chức. Để thực hiện chính sách phân hóa trách nhiệm hành chính, pháp luật đã có những quy định khác nhau dành riêng cho từng đối tượng vi phạm, trong đó có người chưa thành niên.

1. Khái quát về xử phạt vi phạm hành chính đối với người chưa thành niên

Thuật ngữ “người chưa thành niên” (NCTN) là một thuật ngữ pháp lý được tiếp cận ở nhiều góc độ khác nhau, từ pháp luật quốc tế đến pháp luật trong nước. Công ước Liên hợp quốc về quyền trẻ em (UNCRC) không đưa ra thuật ngữ NCTN, nhưng có định nghĩa cụ thể về thuật ngữ “trẻ em”. Điều 1 Công ước này nêu rõ: “Trẻ em là người dưới 18 tuổi, trừ trường hợp pháp luật quy định tuổi thành niên sớm hơn”. Khái niệm này mang tính nguyên tắc chung và có sự linh hoạt về độ tuổi của trẻ em, theo hướng xác định độ tuổi tối đa của trẻ em là dưới 18 tuổi. Như vậy, “trẻ em” theo

định nghĩa của Công ước này có thể hiểu là NCTN. Trong khi đó, theo Điều 11 Bộ quy tắc về bảo vệ NCTN bị tước tự do (Quy tắc Havana) do Đại hội đồng Liên hợp quốc thông qua năm 1990 thì “người chưa thành niên là người dưới 18 tuổi”.

Trong khoa học pháp lý ở nước ta, khái niệm NCTN dùng để chỉ những người chưa đủ 18 tuổi và chưa phát triển đầy đủ về thể chất và tinh thần. Cụ thể, Điều 21 Bộ luật Dân sự năm 2015 quy định: “Người chưa thành niên là người chưa đủ mười tám tuổi”. So với người trưởng thành, NCTN là nhóm đối tượng chưa phát triển đầy đủ về thể chất, tinh thần, quyền và nghĩa vụ pháp lý “hạn hẹp” hơn so với người thành niên. Về cơ bản, điểm chung giữa khoa học pháp lý và các luật thực định là việc xác định NCTN là người chưa đủ 18 tuổi¹.

Theo Luật Xử lý vi phạm hành chính (XLVPHC) năm 2012 (sửa đổi, bổ sung năm 2020, 2022), NCTN có thể trở thành đối tượng bị xử phạt vi phạm hành chính (VPHC). Trong đó, NCTN từ đủ 14 tuổi đến

* Giảng viên Khoa Đào tạo Đại học, Học viện Tòa án.

¹ Hoàng Quốc Hồng, Trách nhiệm hành chính đối với người chưa thành niên, Tạp chí Công Thương, số 2, năm 2022, tr.39.

dưới 16 tuổi bị xử phạt về VPHC do cố ý, còn NCTN từ đủ 16 tuổi đến dưới 18 tuổi bị xử phạt về mọi VPHC². NCTN là đối tượng chưa có sự phát triển toàn diện về thể chất, tâm lý và nhận thức pháp luật. Do vậy, so với người thành niên, khả năng nhận thức và điều khiển hành vi của NCTN có phần bị hạn chế. Xuất phát từ đặc trưng này, Luật XLVPHC đã xây dựng các quy định dành riêng cho đối tượng VPHC là NCTN.

Thứ nhất, về nguyên tắc xử phạt.

Ngoài các nguyên tắc chung, khi xử phạt đối với NCTN thì người có thẩm quyền còn phải tuân thủ một số nguyên tắc riêng dành cho nhóm đối tượng này. Cụ thể, việc xử phạt NCTN VPHC chỉ được thực hiện trong trường hợp cần thiết nhằm giáo dục, giúp đỡ họ sửa chữa sai lầm, phát triển lành mạnh và trở thành công dân có ích cho xã hội. Trong quá trình xem xét xử phạt NCTN VPHC, các cơ quan, cá nhân có thẩm quyền cần bảo đảm lợi ích tốt nhất cho họ. Việc xử phạt NCTN VPHC còn căn cứ vào khả năng nhận thức của NCTN về tính chất nguy hiểm cho xã hội của hành vi vi phạm, nguyên nhân và hoàn cảnh vi phạm để quyết định việc xử phạt phù hợp. Việc áp dụng hình thức xử phạt, quyết định mức xử phạt đối với NCTN VPHC phải nhẹ hơn so với người thành niên có cùng hành vi VPHC; đồng thời, cần tôn trọng và bảo vệ bí mật riêng tư của NCTN khi xử phạt VPHC.

Có thể thấy rằng, mục đích tiên quyết trong việc xử phạt VPHC đối với NCTN là nhằm giáo dục, giúp đỡ họ sửa chữa sai lầm hơn là áp dụng những biện pháp mang tính chất trừng phạt. Bên cạnh vai trò của gia đình, nhà trường và xã hội, thì Nhà nước

thông qua các thiết chế thực thi pháp luật, cũng cần phải tạo những điều kiện tốt nhất để NCTN phát triển lành mạnh và trở thành công dân có ích.

Thứ hai, về hình thức xử phạt và các biện pháp khắc phục hậu quả.

Điều 21 Luật XLVPHC năm 2012 quy định 05 hình thức xử phạt gồm: (i) cảnh cáo; (ii) phạt tiền; (iii) tước quyền sử dụng giấy phép, chứng chỉ hành nghề có thời hạn hoặc đình chỉ hoạt động có thời hạn; (iv) tịch thu tang vật VPHC, phương tiện được sử dụng để VPHC; (v) trục xuất. Trong khi đó, đối với NCTN VPHC, chỉ áp dụng 03 hình thức xử phạt gồm: (i) cảnh cáo; (ii) phạt tiền; (iii) tịch thu tang vật, phương tiện VPHC. Đối với người từ đủ 14 tuổi đến dưới 16 tuổi VPHC, chỉ bị áp dụng hình thức xử phạt chính là cảnh cáo, mà không áp dụng hình thức phạt tiền. Đối với người từ đủ 16 tuổi đến dưới 18 tuổi VPHC, bị phạt tiền, thì mức tiền phạt không quá 1/2 mức tiền phạt áp dụng đối với người thành niên; bị buộc phải nộp một khoản tiền tương đương trị giá tang vật, phương tiện vi phạm hành chính vào ngân sách nhà nước thì số tiền nộp vào ngân sách nhà nước bằng 1/2 trị giá tang vật, phương tiện vi phạm hành chính³. Quy định trên cho thấy, nhà làm luật đã xác định những NCTN từ đủ 16 tuổi đến dưới 18 tuổi là đối tượng có thể trực tiếp tham gia vào các quan hệ lao động để tạo ra thu nhập. Kể cả trong trường hợp không có

² Điểm a khoản 1 Điều 5 Luật Xử lý vi phạm hành chính năm 2012.

³ Khoản 3 Điều 134, khoản 1 Điều 135 Luật Xử lý vi phạm hành chính năm 2012.

khả năng tạo ra thu nhập, thì ở một chừng mực nhất định, những NCTN ở lứa tuổi này vẫn có khả năng nhận thức tốt hơn so với lứa tuổi từ đủ 14 tuổi đến dưới 16 tuổi. Do đó, NCTN từ đủ 16 tuổi đến dưới 18 tuổi cần phải chịu chế tài nghiêm khắc hơn khi thực hiện hành vi VPHC.

Bên cạnh hình thức xử phạt, NCTN VPHC gây ra hậu quả cũng phải đối diện với việc phải thực hiện một số biện pháp khắc phục hậu quả gồm: (i) buộc khôi phục lại tình trạng ban đầu; (ii) buộc thực hiện các biện pháp khắc phục tình trạng ô nhiễm môi trường, lây lan dịch bệnh; (iii) buộc tiêu hủy hàng hóa, vật phẩm gây hại cho sức khỏe con người, vật nuôi, cây trồng và môi trường; văn hóa phẩm có nội dung độc hại; (iv) buộc nộp lại khoản thu bất hợp pháp có được do thực hiện hành vi vi phạm hoặc buộc nộp lại số tiền bằng trị giá tang vật, phương tiện đã bị tiêu thụ, tẩu tán, tiêu hủy trái với quy định của pháp luật⁴. Như vậy, NCTN VPHC chỉ bị áp dụng 04 biện pháp khắc phục hậu quả, trong khi các chủ thể khác VPHC sẽ bị áp dụng thêm các biện pháp khắc phục hậu quả theo quy định tại khoản 1 Điều 28 Luật XLVPHC năm 2012⁵.

2. Một số bất cập của pháp luật về xử phạt vi phạm hành chính đối với người chưa thành niên

Thứ nhất, pháp luật chưa có quy định về nguyên tắc để xác định mức tiền phạt cụ thể khi NCTN từ đủ 16 tuổi đến dưới 18 tuổi VPHC.

Trong số các hình thức xử phạt VPHC, phạt tiền là hình thức xử phạt phổ biến và được áp dụng rộng rãi trong tất cả các lĩnh vực quản lý nhà nước. Phạt tiền là hình thức

xử phạt tước một khoản tiền nhất định của cá nhân, tổ chức VPHC để sung vào công quỹ nhà nước. Trong các hình thức xử phạt, hình thức phạt tiền được quy định phổ biến nhất, vì phạt tiền có nhiều mức phạt, phù hợp với tính chất và mức độ nguy hiểm cho xã hội của VPHC. Đây là hình thức xử phạt gây thiệt hại trực tiếp đến lợi ích kinh tế của cá nhân, tổ chức vi phạm nên có hiệu quả cao trong phòng, chống VPHC⁶.

Đối với NCTN VPHC, hình thức xử phạt tiền chỉ được áp dụng đối với đối tượng vi phạm từ đủ 16 tuổi đến dưới 18 tuổi, không áp dụng đối với đối tượng từ đủ 14 tuổi đến dưới 16 tuổi. Theo quy định của Bộ luật Lao động năm 2019, NCTN từ đủ 14 tuổi đến dưới 16 tuổi thường chưa đủ độ tuổi để trực tiếp tham gia vào các quan hệ pháp luật lao động, hoặc khả năng tham gia vào các quan hệ lao động rất hạn chế, nên chưa có khả năng tạo lập được nguồn tài chính riêng. Do đó, quy định không áp dụng hình thức phạt tiền đối với nhóm NCTN ở lứa tuổi này là hoàn toàn phù hợp. Đối với NCTN từ đủ 16 tuổi đến dưới 18 tuổi, thì có thể tham gia vào các quan hệ lao động, làm công ăn lương, nên quy định hình thức phạt tiền là khá hợp lý⁷.

Để thể hiện chính sách phân hóa trách

⁴ Khoản 2 Điều 135 Luật Xử lý vi phạm hành chính năm 2012.

⁵ Điều khoản này có 09 biện pháp khắc phục hậu quả được quy định trong Luật Xử lý vi phạm hành chính năm 2012 và các biện pháp khắc phục hậu quả khác do Chính phủ quy định trong các nghị định quy định về xử phạt vi phạm hành chính trong các lĩnh vực quản lý nhà nước.

⁶ Nguyễn Cảnh Hợp (chủ biên), *Bình luận khoa học Luật Xử lý vi phạm hành chính năm 2012 (Tái bản lần thứ 1)*, Nxb. Hồng Đức, năm 2017, tr.237-238.

⁷ Cao Vũ Minh, *Những nội dung về xử phạt người chưa thành niên vi phạm hành chính cần được quy định chi tiết*, Tạp chí Nghiên cứu lập pháp, số 03+04, năm 2021, tr.65.

nhiệm hành chính đối với NCTN vi phạm, Luật XLVPHC hiện hành quy định trường hợp bị phạt tiền thì mức tiền phạt áp dụng đối với NCTN không quá $\frac{1}{2}$ mức tiền phạt áp dụng đối với người thành niên. Tuy nhiên, việc xác định mức tiền phạt đối với VPHC của NCTN trong thực tiễn là không dễ dàng, vì quy định “mức tiền phạt không quá $\frac{1}{2}$ mức tiền phạt áp dụng đối với người thành niên” lại không thật sự rõ ràng và tạo ra cách áp dụng pháp luật không thống nhất⁸.

Ví dụ: Theo quy định tại điểm a khoản 2 Điều 7 Nghị định số 144/2021/NĐ-CP ngày 31/12/2021 của Chính phủ quy định xử phạt VPHC trong lĩnh vực an ninh, trật tự, an toàn xã hội; phòng, chống tệ nạn xã hội; phòng cháy, chữa cháy; cứu nạn, cứu hộ; phòng, chống bạo lực gia đình thì hành vi “*sử dụng rượu, bia, các chất kích thích gây mất trật tự công cộng*” sẽ bị phạt tiền từ 1.000.000 đồng đến 2.000.000 đồng. Đối với người thành niên thực hiện hành vi nói trên thuộc trường hợp không có tình tiết giảm nhẹ hoặc tình tiết tăng nặng thì sẽ bị áp dụng mức tiền phạt trung bình là 1.500.000 đồng. Tuy nhiên, nếu chủ thể vi phạm là NCTN từ đủ 16 tuổi đến dưới 18 tuổi, cũng thực hiện vi phạm có tính chất, mức độ như trên, thì việc xử phạt bao nhiêu lại không có chuẩn mực chung thống nhất. Với quy định “*mức tiền phạt không quá $\frac{1}{2}$ mức tiền phạt áp dụng đối với người thành niên*” thì người có thẩm quyền có thể xử phạt bất cứ mức nào miễn là không quá 750.000 đồng (có thể là 500.000 đồng, 550.000 đồng, 600.000 đồng...), bởi tất cả mức tiền phạt này đều không vượt quá $\frac{1}{2}$ mức tiền phạt áp dụng đối với người đã thành niên (không quá $\frac{1}{2}$ của 1.500.000 đồng). Chính quy định không rõ ràng của Luật

XLVPHC dẫn đến khả năng áp dụng pháp luật một cách tùy tiện của người có thẩm quyền xử phạt đối với NCTN trong thực tiễn.

Thứ hai, Luật XLVPHC chưa quy định đầy đủ các biện pháp khắc phục hậu quả đối với NCTN VPHC.

VPHC do NCTN thực hiện ngoài xâm phạm trật tự quản lý nhà nước còn có thể gây ra những thiệt hại nhất định cho xã hội. Chẳng hạn, NCTN có hành vi xả nước thải vượt quy chuẩn, một mặt, vi phạm các quy tắc quản lý nhà nước về bảo vệ môi trường, mặt khác, gây ra hậu quả là làm cho môi trường bị ô nhiễm. Do vậy, nếu chỉ áp dụng các hình thức xử phạt VPHC trong trường hợp này là chưa triệt để, vì thiệt hại do hành vi của NCTN gây ra chưa được khắc phục. Vì vậy, việc áp dụng các biện pháp khắc phục hậu quả đối với VPHC do NCTN thực hiện là điều hết sức cần thiết.

Về mặt lý luận, biện pháp khắc phục hậu quả được hiểu là hình thức cưỡng chế dĩ Nhà nước tiến hành, buộc chủ thể VPHC phải thực hiện những nghĩa vụ pháp lý nhất định nhằm hạn chế hoặc khôi phục lại tình trạng ban đầu do VPHC gây ra⁹. Mặc dù Luật XLVPHC hiện hành đã có quy định về các biện pháp khắc phục hậu quả đối với NCTN VPHC, song các quy định này chưa thể đáp ứng nhu cầu xử phạt trong thực tiễn.

Thực tế cho thấy, VPHC do NCTN thực hiện khá đa dạng, trừ những trường hợp vi phạm đặc thù được thực hiện bởi cá nhân là người thành niên hoặc tổ chức. Trong nhiều trường hợp, các hành vi VPHC do

⁸ Báo cáo số 09/BC-BTP ngày 08/01/2018 của Bộ Tư pháp tổng kết thi hành Luật Xử lý vi phạm hành chính năm 2012.

⁹ Nguyễn Cảnh Hợp (chủ biên), *sđd* (6), tr.257.

NCTN thực hiện cũng đã gây ra những hậu quả nhất định, nhưng việc khắc phục hậu quả lại không có quy định áp dụng cụ thể.

Chẳng hạn, đối với người thành niên “có hành vi khiêu khích, trêu ghẹo, xúc phạm, lăng mạ, bôi nhọ danh dự, nhân phẩm của người khác” thì sẽ bị phạt tiền từ 2.000.000 đồng đến 3.000.000 đồng và buộc thực hiện biện pháp khắc phục hậu quả “*buộc xin lỗi công khai*”¹⁰. Trong khi đó, nếu chủ thể vi phạm là NCTN thì người có thẩm quyền xử phạt chỉ có thể áp dụng hình thức xử phạt cảnh cáo (nếu đối tượng vi phạm là người từ đủ 14 tuổi đến dưới 16 tuổi) hoặc phạt tiền không quá ½ khung tiền phạt quy định (nếu đối tượng vi phạm là người từ đủ 16 tuổi đến dưới 18 tuổi). Còn hậu quả do hành vi vi phạm này gây ra thì không được khắc phục, bởi khoản 2 Điều 135 Luật XLVPHC năm 2012 không quy định áp dụng biện pháp khắc phục hậu quả “*buộc xin lỗi công khai*” (đây là biện pháp khắc phục hậu quả do Chính phủ quy định trong Nghị định số 144/2021/NĐ-CP). Thiết nghĩ, việc xử phạt không chỉ hướng đến tính răn đe, trừng trị, mà còn phải giáo dục, hướng thiện cho NCTN vi phạm. Hình thức “*buộc xin lỗi công khai*” với cách làm đúng đắn sẽ có hiệu quả cao trong việc giáo dục, hướng thiện đối với NCTN vi phạm.

Như vậy, có thể thấy, trong trường hợp nêu trên, việc xử phạt VPHC đối với NCTN chưa đáp ứng được nguyên tắc: “*Mọi vi phạm hành chính phải được phát hiện, ngăn chặn kịp thời và phải bị xử lý nghiêm minh, mọi hậu quả do vi phạm hành chính gây ra phải được khắc phục theo đúng quy định của pháp luật*”¹¹, bởi lẽ, pháp luật hiện

hành không có quy định áp dụng biện pháp khắc phục hậu quả đối với NCTN VPHC trong những trường hợp này.

Thứ ba, Luật XLVPHC chưa có cơ chế bảo đảm thi hành quyết định xử phạt đối với NCTN VPHC trong trường hợp cha mẹ hoặc người giám hộ phải thực hiện thay.

Khoản 3 Điều 134 Luật XLVPHC năm 2012 quy định: “*Trường hợp không có tiền nộp phạt hoặc không có khả năng thực hiện biện pháp khắc phục hậu quả, thì cha mẹ hoặc người giám hộ phải thực hiện thay*”. Đa số NCTN đều sống phụ thuộc vào gia đình, chưa có khả năng tự chủ về tài chính nên khi bị xử phạt sẽ không có khả năng tài chính để nộp phạt. Do vậy, việc Luật XLVPHC năm 2012 quy định cha mẹ hoặc người giám hộ của NCTN là những chủ thể phải thực hiện nghĩa vụ thay trong trường hợp này là hoàn toàn hợp lý, khắc phục được những hạn chế trong quá trình thi hành hình thức xử phạt tiền, đồng thời gắn trách nhiệm của cha mẹ hoặc người giám hộ trong việc giáo dục, quản lý NCTN¹².

Có thể thấy, mục đích chính của việc thực hiện thay nghĩa vụ này là nhằm xác định trách nhiệm của cha mẹ hoặc người giám hộ đối với con em mình. Nói cách khác, đây là hậu quả bất lợi mà cha mẹ hoặc người giám hộ của NCTN phải gánh chịu, vì đã không thực hiện nghĩa vụ giáo dục, chăm sóc con em mình một cách đầy đủ, đúng mực, chứ không phải là trách nhiệm thay thế, gánh chịu của cha mẹ đối với hành

¹⁰ Điểm a khoản 3, điểm c khoản 14 Điều 7 Nghị định số 144/2021/NĐ-CP.

¹¹ Điểm a khoản 1 Điều 3 Luật Xử lý vi phạm hành chính năm 2012.

¹² Nguyễn Cảnh Hợp (chủ biên), *sđd* (6), tr.799-800.

vi phạm của con chưa thành niên¹³. Trong trường hợp này, nếu cha mẹ hoặc người giám hộ thực hiện nghĩa vụ nộp tiền thay cho NCTN, thì quyết định xử phạt xem như được thi hành. Ngược lại, nếu cha mẹ hoặc người giám hộ không thực hiện nghĩa vụ nộp tiền thay, thì sẽ giải quyết như thế nào? Liệu rằng, người có thẩm quyền có thể áp dụng các biện pháp cưỡng chế thi hành quyết định xử phạt được quy định tại Điều 86 Luật XLVPHC năm 2012 hay không?

Các biện pháp cưỡng chế thi hành quyết định xử phạt tại khoản 2 Điều 86 Luật XLVPHC năm 2012 chỉ áp dụng đối với NCTN VPHC. Đối với cha mẹ hoặc người giám hộ của NCTN mà không VPHC thì không thể áp dụng các biện pháp cưỡng chế này. Trên thực tế, có khá nhiều quyết định phạt tiền đối với NCTN không thể thi hành, bởi họ không có tiền nộp phạt, cha mẹ hoặc người giám hộ tuy có tiền, có tài sản, nhưng cũng không thực hiện nghĩa vụ nộp tiền thay cho NCTN. Trong khi đó, người có thẩm quyền cũng không thể áp dụng các biện pháp cưỡng chế thi hành quyết định xử phạt đối với cha mẹ hoặc người giám hộ của NCTN, có thể thấy đây là một thiếu sót cần được khắc phục¹⁴.

3. Một số kiến nghị hoàn thiện pháp luật về xử phạt vi phạm hành chính đối với người chưa thành niên

Thứ nhất, VPHC do NCTN thực hiện thường mang tính bột phát, không có động cơ, mục đích rõ ràng nên khi quy định về các biện pháp trừng phạt đối với NCTN VPHC cần phải kết hợp hài hòa giữa mục đích răn đe và giáo dục. Luật XLVPHC mặc dù đã có quy định về hình thức xử phạt tiền đối với NCTN từ đủ 16 tuổi đến dưới 18

tuổi, nhưng lại chưa rõ ràng, gây khó khăn cho việc áp dụng pháp luật. Vì vậy, các nhà làm luật cần bổ sung nguyên tắc để xác định mức tiền phạt đối với NCTN VPHC trên cơ sở xem xét tính chất, mức độ của từng hành vi vi phạm. Hiện nay, Luật XLVPHC và Nghị định số 118/2021/NĐ-CP ngày 23/12/2021 của Chính phủ quy định chi tiết một số điều và biện pháp thi hành Luật XLVPHC đã có hướng dẫn về nguyên tắc xác định mức tiền phạt đối với các chủ thể VPHC nói chung¹⁵. Trên cơ sở này, có thể đưa ra đề xuất nguyên tắc xác định mức tiền phạt đối với VPHC của NCTN như sau:

“Mức tiền phạt cụ thể đối với một hành vi vi phạm hành chính của người chưa thành niên từ đủ 16 tuổi đến dưới 18 tuổi là mức trung bình của khung tiền phạt được quy định đối với hành vi của người thành niên, nếu có tình tiết giảm nhẹ, thì mức tiền phạt có thể giảm xuống, nhưng không được thấp hơn 1/2 mức tối thiểu của khung tiền phạt của người thành niên; nếu có tình tiết tăng nặng, thì mức tiền phạt có thể tăng lên, nhưng không được vượt quá mức tối đa của khung tiền phạt của người thành niên.

Trong trường hợp có từ 02 tình tiết giảm nhẹ trở lên, thì áp dụng bằng mức tối thiểu của khung tiền phạt của người thành niên; nếu có từ 02 tình tiết tăng nặng trở lên, thì áp dụng bằng 1/2 mức tối đa của khung tiền phạt của người thành niên.

¹³ Nguyễn Thị Phương Châm, Trách nhiệm bồi thường thiệt hại do người chưa thành niên gây ra từ góc nhìn pháp luật so sánh, Tạp chí Nghiên cứu lập pháp, số 5, năm 2020, tr.55-63.

¹⁴ Nguyễn Nhật Khanh, Hoàn thiện pháp luật về các biện pháp cưỡng chế thi hành quyết định xử phạt vi phạm hành chính, Tạp chí Nhà nước và pháp luật, số 7, năm 2022, tr.20-21.

¹⁵ Khoản 4 Điều 23 Luật Xử lý vi phạm hành chính năm 2012, khoản 1 Điều 9 Nghị định số 118/2021/NĐ-CP.

Khi xác định mức phạt tiền đối với người chưa thành niên từ đủ 16 tuổi đến dưới 18 tuổi vi phạm vừa có tình tiết tăng nặng, vừa có tình tiết giảm nhẹ, thì được giảm trừ tình tiết tăng nặng theo nguyên tắc một tình tiết giảm nhẹ được giảm trừ một tình tiết tăng nặng”.

Thứ hai, để việc xử phạt VPHC đối với NCTN tuân thủ đầy đủ các nguyên tắc xử phạt và đạt được mục đích xử phạt mà Nhà nước đề ra, đòi hỏi các nhà làm luật cần nghiên cứu sửa đổi, bổ sung vào Luật XLVPHC và các văn bản hướng dẫn thi hành theo hướng quy định thêm việc có thể áp dụng các biện pháp khắc phục hậu quả do Chính phủ quy định đối với NCTN VPHC. Việc bổ sung các biện pháp khắc phục hậu quả do Chính phủ quy định vào hệ thống những biện pháp khắc phục hậu quả được áp dụng đối với NCTN, sẽ giúp cho việc khắc phục hậu quả được thực hiện một cách nhanh chóng, triệt để hơn. Tuy nhiên, nhà làm luật cũng nên cân nhắc chỉ nên áp dụng biện pháp khắc phục hậu quả do Chính phủ quy định có tính chất, mức độ tương xứng với thể trạng, độ tuổi, tâm sinh lý của NCTN¹⁶.

Thứ ba, Luật XLVPHC hiện nay chưa có quy định để củng cố chế thi hành quyết định xử phạt VPHC của NCTN trong trường hợp cha mẹ hoặc người giám hộ tuy có điều kiện, nhưng không tự nguyện thực hiện việc nộp phạt thay cho NCTN. Do vậy, cần bổ sung vào khoản 3 Điều 134 Luật XLVPHC hiện hành nội dung sau: “3... Trường hợp không có tiền nộp phạt hoặc không có khả năng thực hiện biện pháp khắc phục hậu quả thì cha mẹ hoặc người giám hộ phải thực hiện thay. Nếu cha mẹ hoặc người giám hộ không tự nguyện thực hiện thay thì áp dụng các biện pháp cưỡng

chế thi hành quyết định xử phạt theo quy định tại Điều 86 của Luật này”.

Kết luận

Về mặt sinh học, NCTN là đối tượng chưa có sự phát triển toàn diện về thể chất và tâm sinh lý. Về mặt nhận thức, đối tượng này đang trong quá trình định hình nhân cách, có ít kinh nghiệm sống, ít kiến thức xã hội, nên ý thức nói chung và ý thức pháp luật nói riêng còn rất hạn chế. Do vậy, NCTN rất dễ rơi vào trạng thái hành động thiếu kiểm soát dẫn đến vi phạm pháp luật. Khi NCTN VPHC thì cũng phải gánh chịu trách nhiệm hành chính. Hiện nay, Luật XLVPHC và các văn bản hướng dẫn thi hành đã có những quy định tương đối cụ thể và rõ ràng để xử phạt NCTN VPHC; tuy nhiên, các quy định này vẫn còn tồn tại nhiều khiếm khuyết cần hoàn thiện để nâng cao hiệu quả xử phạt VPHC đối với nhóm đối tượng này trong thời gian tới. □

Tài liệu tham khảo

1. Bộ Tư pháp, Báo cáo số 09/BC-BTP ngày 08/01/2018 tổng kết thi hành Luật Xử lý vi phạm hành chính năm 2012.
2. Nguyễn Thị Phương Châm, *Trách nhiệm bồi thường thiệt hại do người chưa thành niên gây ra từ góc nhìn pháp luật so sánh*, Tạp chí Nghiên cứu lập pháp, số 5, năm 2020.
3. Hoàng Quốc Hồng, *Trách nhiệm hành chính đối với người chưa thành niên*, Tạp chí Công Thương, số 2, năm 2022.
4. Nguyễn Cảnh Hợp (chủ biên), *Bình luận khoa học Luật Xử lý vi phạm hành chính năm 2012 (Tái bản lần thứ 1)*, Nxb. Hồng Đức, năm 2017.
5. Nguyễn Nhật Khanh, *Hoàn thiện pháp luật về các biện pháp cưỡng chế thi hành quyết định xử phạt vi phạm hành chính*, Tạp chí Nhà nước và pháp luật, số 7, năm 2022.
6. Cao Vũ Minh, *Những nội dung về xử phạt người chưa thành niên vi phạm hành chính cần được quy định chi tiết*, Tạp chí Nghiên cứu lập pháp, số 03+04, năm 2021.
7. Cao Vũ Minh, *Biện pháp khắc phục hậu quả đối với người chưa thành niên vi phạm hành chính: Thực trạng và hướng hoàn thiện*, Tạp chí Nghiên cứu lập pháp, số 12, năm 2022.

¹⁶ Cao Vũ Minh, *Biện pháp khắc phục hậu quả đối với người chưa thành niên vi phạm hành chính: Thực trạng và hướng hoàn thiện*, Tạp chí Nghiên cứu lập pháp, số 12, năm 2022, tr.45.